

Sygn. akt III Cz 1404/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

Sędziowie Sądu Okręgowego: Mirella Szpyrka

Beata Majewska-Czajkowska

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2020 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) Państwowych Spółki Akcyjnej w W.

o stwierdzenie nabycia spadku po M. M.

na skutek zażalenia wnioskodawczynie

na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w Zabrze

z dnia 21 sierpnia 2019 r., sygn. akt VIII Ns 181/19

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Beata Majewska-Czajkowska SSO Roman Troll SSO Mirella Szpyrka

Sygn. akt III Cz 1404/19

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z 21 sierpnia 2019 r. Przewodniczący w Sądzie Rejonowym w Zabrze zwrócił wniosek o stwierdzenie nabycia spadku, albowiem pomimo wezwania wnioskodawczynie nie przedłożyła ona w określonym terminie skróconego odpisu aktu zgonu spadkodawcy. Zarządzenie wydano w oparciu o art. 130 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Zażalenie na to zarządzenie wniosła wnioskodawczynie, domagając się jego uchylenia i włożenia na spadkobierców obowiązku zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego na jej rzecz. W uzasadnieniu wskazała, że niezłożenie aktu zgonu nie może być traktowane jako brak formalny wniosku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469) Sąd Okręgowy rozpoznając zażalenie stosuje regulacje proceduralne w brzmieniu sprzed nowelizacji, która weszła w życie 7 listopada 2019 r.

Art. 130 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. wskazuje na konieczność zachowania przez pismo wszczynające postępowanie warunków formalnych umożliwiających nadanie mu właściwego biegu. Stosownie do regulacji 511 § 1 k.p.c. wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego powinien czynić zadość przepisom o pozwie, w tym

także ogólnym warunkom pisma procesowego (art. 126 k.p.c.). Art. 187 § 1 k.p.c. wskazuje, że pozew (dotyczący osób żyjących) powinien m. in. dokładnie określać żądanie, przytaczać okoliczności faktyczne je uzasadniające, a także umożliwiające ustalenie właściwości sądu. We wniosku konieczna jest więc indywidualizacja stron, w tym także osoby, po której ma być wszczęte postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku. Dla stwierdzenia nabycia spadku istotne w tej części są: otwarcie spadku, a więc zgon (art. 924 k.c.) i ostatnie miejsce zwykłego pobytu spadkodawcy, który musi być też dostatecznie zindywidualizowany (art. 628 k.p.c.). Nie wystarczy samo twierdzenie wnioskodawcy, że doszło do otwarcia spadku, lecz musi być ono potwierdzone odpowiednim dokumentem, który stanowi właśnie akt zgonu spadkodawcy, jednocześnie go indywidualizujący. Wówczas istnieje dopiero możliwość wszczęcia postępowania nieprocesowego o stwierdzenie nabycia spadku. Nie może być bowiem tak, aby postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku zostało skutecznie wszczęte w stosunku do osoby, która żyje (ostatecznie przecież dotyczy ono osoby zmarłej przed złożeniem wniosku). Dlatego też wniosek o stwierdzenie nabycia spadku powinien zawierać pewne minimum, do którego należy przedłożyć wraz z nim aktu zgonu spadkodawcy. W innym przypadku taki wniosek nie będzie skuteczny; nie będzie mu też można nadać właściwego biegu (por. także T. Demendecki: [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1 – 729, pod red. A. Jakubeckiego, LEX/el. z 2019 r., tezy do art. 669).

W literaturze wskazuje się też, że wszczęcie postępowania w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku warunkuje przedstawienie dowodu śmierci spadkodawcy, a tym jest właśnie akt jego zgonu (por. J. Ciszewski, J. Knabe: [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. J. Ciszewskiego i P. Nazaruka, WKP z 2019 r., teza 4. do art. 1025; A. Kidyba, E. Niezbecka: [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom IV. Spadki, pod red. A. Kidyby, LEX z 2015 r., teza 16. do art. 1025; P. Borkowski: Kodeks cywilny. Komentarz do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo o notariacie oraz niektórych innych ustaw, LEX/el. z 2009 r., teza 15. do art. 1025). Chodzi bowiem o to, że przedstawienie aktu zgonu stanowi wykazanie przesłanki skuteczności wniosku, bo tylko osoba mająca w tym interes może skutecznie taki wniosek złożyć (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 19 lutego 1981 r., sygn. akt III CZP 2/81, OSNC 1981/8/144); bez dołączenia aktu zgonu spadkodawcy nie może zaś wykazać otwarcia spadku, czyli zajścia zdarzenia prawnego. Tym samym nie można sprawie nadać właściwego biegu, gdyż akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych [por. art. 3 ustawy z 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2064 ze zm.)].

Zgodnie z art. 677 k.p.c. w sentencji postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia imię i nazwisko spadkodawcy, podając jego ostatnie miejsce zamieszkania oraz miejsce i datę zgonu, imiona i nazwiska spadkobierców, tytuł powołania, a następnie - w odniesieniu do każdego spadkobiercy - wysokość udziału określoną ułamkiem właściwym, czyli takim, w którym licznik jest mniejszy od mianownika, a suma ułamków (udziałów) stanowi jedność (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 25 września 1997 r., sygn. akt I CKU 128/97, LEX nr 1227479; J. Gudowski: [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające, pod red. T. Erecińskiego, WK z 2016 r., teza 7. do art. 677; T. Demendecki: [w:] op. cit., tezy do art. 677 i przywołane tamże orzecznictwo). W tej części sąd nie może poprzestać tylko na twierdzeniach wnioskodawcy nie popartych dokumentami (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 1999 r., sygn. akt III CKU 38/98, LEX nr 521848), o ile bowiem ma obowiązek ustalenia z urzędu spadkobierców (por. art. 670 § 1 k.p.c. oraz art. 677 § 1 k.p.c.), to nie ma takiego obowiązku w stosunku do spadkodawcy; w tej części obciąża to wnioskodawcę. W postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku sąd działa z urzędu w zakresie ustalenia spadkobierców, a nie spadkodawcy (por. art. 670 § 1 k.p.c.), który powinien być zindywidualizowany już we wniosku właśnie poprzez przedłożenie asc jego zgonu.

W tej sprawie wnioskodawca nie wskazał żadnych uczestników postępowania, nie przedłożył też do wniosku aktu zgonu spadkodawcy, a także nie wskazał na jakiegokolwiek problemy z jego uzyskaniem. Zasadnie więc wezwano go o asc zgonu spadkodawcy pod rygorem zwrotu wniosku. Bez tego dokumentu bowiem nie można, w realiach rozpoznawanej sprawy, skutecznie wszcząć postępowania o stwierdzenie nabycia spadku; w nim są także ujęte istotne elementy

dotyczące osoby spadkodawcy, która musi być zindywidualizowana już na etapie składania wniosku. Dlatego też, zdaniem Sądu Okręgowego, tenże brak jest formalny i uniemożliwia nadanie sprawie właściwego biegu. Do podobnej konstatacji Sąd Okręgowy w Gliwicach doszedł także wydając 28 grudnia 2016 r. postanowienie w innej sprawie (por. postanowienie o sygn. akt III Cz 1813/16, LEX nr 2470142).

Zastosowana przy wydawaniu zaskarżonego zarządzenia regulacja prawna jest prawidłowa.

Dlatego też zarzuty zażalenia są bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 367 § 3 k.p.c., art. 397 § 1 i 2 k.p.c., art. 398 k.p.c., art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 9 ust. 4 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, orzeczono jak w sentencji.

SSO Beata Majewska-Czajkowska SSO Roman Troll SSO Mirella Szpyrka